

**Pavel Kozdera, Štěpení Národní strany na přístupu k dělnické otázce,
diplomová práce FF UK, ústav politologie, Praha 2007
Posudek diplomové práce**

Diplomová práce Pavla Kozdery se zabývá vztahem Národní strany, resp. její mladočeské frakce, k vznikajícímu dělnickému hnutí na přelomu 60. a 70. let 19. století. Takové zadání považuji za velmi slibné a chvályhodné samo o sobě, neboť uvedená tematika byla dlouho opomíjena a i v dobách, kdy patřila k preferovaným, se studovala s nepochybnou předpojatostí.

Autor si získal dobrý přehled o problematice na základě existující literatury, jako hlavní pramen využíval český dělnický tisk z let 1868-72, resp. některé české deníky. První, menší část své práce věnoval Chleboradovu pokusu o organizování svépomocného hnutí, další, rozsáhlejší část potom postupu jeho kritiků a protivníků v čele s J. Bavorským. Na jejich činnost pak mohlo navázat již samostatné dělnické hnutí.

Ačkoli bych podle názvu práce čekal, že se autor bude zabývat procesem diferenciací Národní strany na základě přístupu k organizaci dělnictva, vystupují již od prvních stránek oba hlavní směry české politiky jako jasně profilované frakce. Zde autor zřejmě příliš anticipuje budoucí stav (např. J. S. Skrejšovský nebyl ani zdaleka tak jednoznačný stoupenec staročechů, jak se autor domnívá). Na druhé straně patřil postoj k dělnictvu mezi ty problémy, které staročechy a mladočechy rozděloval – ale rozkol mezi nimi způsobily jistě spíše jiné otázky. Nepochybně ovšem dělnictvo patřilo spíše do „mladočeské zájmové sféry“.

Řekl bych, že autor se měl také více zamyslet nad samotným pojmem dělnictvo, které se na přelomu 60. a 70. let teprve vytvářelo a uvědomovalo a které se – s některými, ale ještě ne příliš četnými výjimkami – považovalo za součást širokého demokratického národního proudu. Asi by se rovněž vyplatilo zabývat se více otázkou možné sociální mobility vrstev, které se běžně zařazují pod tento pojem. Myslím, že pak by se také některé tehdejší strategie, zejména samo svépomocné hnutí, jevíly pochopitelnějšími.

Je škoda, že autor sledoval situaci v Čechách, přesněji řečeno v Praze, a vůbec nepřihlédl k vývoji jinde. Samozřejmě by bylo velmi přínosné zkoumat vzájemný vztah měšťanských a dělnických vrstev ve Vídni, to by však bylo jistě náročné a komplikované. Proč se však autor nepokusil alespoň o letmé srovnání

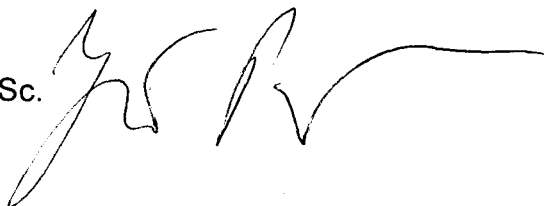
s Libercem či Smíchovem, pro něž máme velmi kvalitní monografie J. Kořalky a E. Kruppy?

Jakkoli jsem zvyklý na stále klesající úroveň pravopisu a celého písemného projevu, nedbalost p. Kozdery mne velice – a nepříznivě – překvapila. Snad kdykoli se pokusil použít přechodníku, dopadlo to špatně, totéž by se dalo říci o skloňování vztažného zájmena jenž. O psaní i/y v příčestí minulém činném či interpunkci ani nemluvě. Některé slova a vyjádření jsou velmi podivná – co znamená „bída nelichotivého dělnického stavu“, „mocenství“, „duchapřítomnost doby“? Někdy mám dokonce pocit, že se autor pokouší o určitou parodii na vědecký styl: „Jako recenzisté na tato edukační sezení i na přednášky s politickými tématy v případě besed sloužily příslušné noviny a čtrnáctideníky.“

Práci p. Kozdery by tedy prospěla důkladná korektura. Přitom není pochyb o tom, že umí psát poutavě a že se snaží o neatřelé popisy.

Celkově mohu konstatovat, že autor vylíčil celou problematiku správně, i když asi ne tak objektivně, jak zřejmě očekával. Diplomová práce Pavla Kozdery může být proto podle mého názoru připuštěna k obhajobě.

Doc. PhDr. Jiří Pokorný, CSc.

V Praze 16. května 2007